

Briuselis, 2015 m. liepos 12 d.

Dalykas: Euro zonos aukščiausiojo lygio susitikimo pareiškimas
2015 m. liepos 12 d., Briuselis

Euro zonos aukščiausiojo lygio susitikimo dalyviai pabrėžia, jog būtina reikia atkurti pasitikėjimą Graikijos valdžios institucijomis, nes tai yra būtina sąlyga galimam būsimam susitarimui dėl naujos programos pagal Europos stabilumo mechanizmą (ESM programos). Šiame kontekste itin svarbi Graikijos valdžios institucijų politinė atsakomybė, o priimti politiniai įsipareigojimai turėtų būti sėkmingai įgyvendinti.

Euro zonos valstybė narė, prašanti finansinės paramos pagal ESM, turėtų, kai įmanoma, toki pat prašymą pateikti TVF¹. Euro grupė tai laiko būtina sąlyga norint susitarti dėl naujosios ESM programos. Todėl Graikija prašys TVF nuo 2016 m. kovo mėn. teikti nuolatinę paramą (stebėsenos ir finansavimo srityse).

Kadangi reikia atkurti pasitikėjimą Graikija, euro zonos aukščiausiojo lygio susitikimo dalyviai palankiai vertina tai, kad Graikijos valdžios institucijos įsipareigojo nedelsiant priimti teisės aktus dėl pirmojo priemonių rinkinio. Šios priemonės, kurių bus imamasi gavus visapusišką išankstinį institucijų pritarimą, apims:

¹ ESM sutarties 8 konstatuojamoji dalis

ne vėliau kaip liepos 15 d.

- PVM sistemos optimizavimą ir mokesčių bazės išplėtimą siekiant padidinti pajamas;
- pensijų sistemos ilgalaikiam tvarumui pagerinti skirtas išankstines priemones, įgyvendinamas vykdant nuodugnią pensijų reformos programą;
- visiško teisinio Graikijos statistikos agentūros ELSTAT nepriklausomumo užtikrinimą;
- visapusišką atitinkamų Sutarties dėl stabilumo, koordinavimo ir valdysenos ekonominėje ir pinigų sąjungoje nuostatų įgyvendinimą, visų pirma užtikrinant, kad Fiskalinė taryba pradėtų veikti iki susitarimo memorandumo galutinio parengimo, ir nustatant pusiau automatinius išlaidų apribojimus, taikomus, kai nukrypstama nuo plataus užmojo pirminio perviršio tikslų, pasikonsultavus su Fiskaline taryba bei gavus išankstinę institucijų pritarimą;

ne vėliau kaip liepos 22 d.

- Civilinio proceso kodekso priėmimą, iš esmės peržiūrint civilinės teisės sistemos procedūras bei priemones ir leidžiant gerokai pagreitinti teismo procesą bei sumažinti išlaidas;
- Bankų gaivinimo ir pertvarkymo direktyvos nuostatų perkėlimą į nacionalinę teisę, padedant Europos Komisijai.

Sprendimas įgalioti institucijas derėtis dėl susitarimo memorandumo galės būti nedelsiant priimtas tik po to, kai Graikijos Parlamentas teisiškai įgyvendins pirmiau nurodytas pirmąsias keturias priemones ir patvirtins visus į šį dokumentą įtrauktus įsipareigojimus, institucijoms ir Euro grupei atlikus patikrinimą. Šis sprendimas būtų priimtas su sąlyga, kad bus įvykdytos nacionalinės procedūros, ir jeigu, remiantis ESM sutarties 13 straipsnio 1 dalyje nurodytu įvertinimu, bus įvykdytos minėtos sutarties 13 straipsnyje nustatytos išankstinės sąlygos.

Siekiant padėti pagrindą sėkmingam susitarimo memorandumo sudarymui, Graikijos pasiūlymas dėl reformų priemonių turi būti gerokai sustiprintas, kad būtų atsižvelgta į per praėjusius metus labai pablogėjusią ekonominę ir fiskalinę šalies padėtį. Graikijos vyriausybė turi oficialiai įsipareigoti sustiprinti savo pasiūlymus tam tikrose srityse, kurias nustatė institucijos, nurodydama tinkamą ir aiškų teisės aktų priėmimo ir įgyvendinimo tvarkaraštį, įskaitant struktūrinius kriterijus, orientyrus ir kiekybinius kriterijus, kad būtų aiški politikos įgyvendinimo kryptis vidutinės trukmės laikotarpiu. Visų pirma Graikija, derindama su institucijomis, turi:

- ne vėliau kaip 2015 m. spalio mėn. įvykdyti plataus užmojo pensijų reformas ir nustatyti konkrečias politikos priemones, kuriomis būtų visiškai kompensuojamas fiskalinis poveikis, daromas dėl 2012 m. Konstitucinio Teismo sprendimo dėl pensijų reformos, taip pat įgyvendinti nulinio deficito nuostatą arba abipusiai priimtinas alternatyvias priemones;
- priimti platesnio užmojo prekių rinkos reformas nustatant visų EBPO I priemonių rinkinio rekomendacijų įgyvendinimo aiškų tvarkaraštį, be kita ko, dėl prekybos sekmadieniais, išpardavimo laikotarpių, vaistinių nuosavybės, pieno ir kepyklų, išskyrus nereceptinių vaistų atžvilgiu, kurios bus įgyvendinamos kitame etape, taip pat makrolygiu ypatingai svarbių uždarųjų profesijų (pvz., keltų transporto srityje) atvėrimo aiškų tvarkaraštį. Vykdam tolesnius veiksmus, susijusius su EBPO II priemonių rinkiniu, gamybos sektorius turi būti įtrauktas į išankstinius veiksmus;
- energijos rinkų srityje toliau vykdyti elektros energijos perdavimo tinklų operatoriaus (ADMIE) privatizavimą, nebent, kaip susitarė institucijos, gali būti surasta lygiaverčio poveikio konkurencingumui pakaitinių priemonių;
- darbo rinkų srityje atlikti griežtą kolektyvinių derybų, kolektyvinių veiksmų ir, laikantis atitinkamos ES direktyvos ir geriausios patirties, kolektyvinių atleidimų iš darbo peržiūrą ir modernizavimą, laikantis su institucijomis sutarto tvarkaraščio ir metodo. Atliekant šias peržiūras darbo rinkos politika turėtų būti suderinta su tarptautiniais ir Europos geriausios praktikos pavyzdžiais, o ją vykdam neturėtų būti grįžtama prie ankstesnės politikos nuostatų, kurios yra nesuderinamos su tvaraus ir integracinio ekonomikos augimo skatinimo tikslais;

- imtis būtinų veiksmų finansų sektoriui stiprinti, įskaitant ryžtingus veiksmus dėl neveiksnių paskolų ir priemonių, kuriomis būtų stiprinamas Graikijos finansinio stabilumo fondo (HFSF) ir bankų valdymas, visų pirma šalinant visas politinio kišimosi, pirmiausia į skyrimo į pareigas procesus, galimybes.

Papildant tai, Graikijos valdžios institucijos imasi šių veiksmų:

- parengia daug didesnio masto privatizacijos programą nustatydamos geresnį valdymą; vertingas Graikijos turtas bus pervestas į nepriklausomą fondą, kuriame, pasitelkiant privatizavimą ir kitas priemones, turtas bus monetizuotas. Turto monetizavimas bus vienas iš būdų naujai ESM paskolai grąžinti, kaip numatyta, ir per visą naujosios paskolos laikotarpį sukaupti tikslinę bendrą 50 mlrd. EUR sumą, iš kurios 25 mlrd. EUR bus panaudoti bankų ir kito turto rekapitalizavimo išlaidoms padengti, o 50 % kiekvieno likusio euro (t. y. 50 % 25 mlrd. EUR sumos) bus panaudoti skolos ir BVP santykiui mažinti; likę 50 % bus panaudoti investicijoms.

Šis fondas būtų įsteigtas Graikijoje ir būtų valdomas Graikijos valdžios institucijų prižiūrint atitinkamoms Europos institucijoms. Susitarus su institucijomis ir remiantis geriausia tarptautine patirtimi, turėtų būti priimta teisės aktų sistema siekiant užtikrinti skaidrias procedūras ir tinkamas turto pardavimo kainas, laikantis EBPO principų ir standartų dėl valstybės įmonių valdymo;

- atsižvelgiant į Graikijos vyriausybės užmojus, modernizuoja ir labai sustiprina Graikijos administravimo sistemą ir, globojant Europos Komisijai, parengia Graikijos administravimo sistemos gebėjimų stiprinimo ir depolitizavimo programą. Pirmas pasiūlymas turėtų būti pateiktas ne vėliau kaip liepos 20 d., po diskusijų su institucijomis. Graikijos vyriausybė įsipareigoja dar labiau sumažinti Graikijos administravimo sistemos išlaidas laikydamosi su institucijomis sutarto tvarkaraščio;

- visiškai normalizuoja darbo su institucijomis metodus, įskaitant būtiną darbą vietoje Atėnuose, siekiant pagerinti programos įgyvendinimą ir stebėseną. Vyriausybė turi konsultuotis ir susitarti su institucijomis dėl visų teisės aktų projektų atitinkamose srityse, numatydama pakankamai laiko prieš jų pateikimą viešosioms konsultacijoms arba Parlamentui. Euro zonos aukščiausiojo lygio susitikimo dalyviai dar kartą pabrėžia, kad įgyvendinimui teikiama didžiausia svarba, ir šiuo požiūriu palankiai vertina Graikijos valdžios institucijų ketinimą ne vėliau kaip liepos 20 d. paprašyti institucijų ir valstybių narių paramos techninės pagalbos srityje bei prašo Europos Komisijos koordinuoti šią Europos teikiamą paramą;
- išskyrus teisės akto dėl humanitarinės krizės projektą, Graikijos vyriausybė iš naujo išnagrinės teisės aktus, priimtus nesilaikant vasario 20 d. susitarimo, nukrypstant nuo ankstesnių įsipareigojimų pagal programą, siekdama juos iš dalies pakeisti, arba nustatys aiškius vėliau sukurtų įtvirtintų teisių kompensacinius ekvivalentus.

Pirmiau išdėstyti įsipareigojimai yra būtiniausi reikalavimai, kad būtų galima pradėti derybas su Graikijos valdžios institucijomis. Tačiau euro zonos aukščiausiojo lygio susitikimo dalyviai aiškiai pareiškė, kad derybų pradžia neužkerta kelio bet kokiam galimam galutiniam susitarimui dėl naujosios ESM programos, kuris turės būti grindžiamas sprendimu dėl viso priemonių rinkinio (įskaitant finansavimo poreikius, skolos tvarumą ir galimą tarpinį finansavimą).

Euro zonos aukščiausiojo lygio susitikimo dalyviai atkreipia dėmesį į tai, kad galimi programos finansavimo poreikiai pagal institucijų atliktą įvertinimą sudaro 82–86 mlrd. EUR. Jie prašo institucijų išnagrinėti galimybes sumažinti finansinį paketą pasitelkus alternatyvų fiskalinį procesą arba didesnes privatizavimo pajamas. Prieigos prie rinkos atkūrimas – bet kurios finansinės paramos programos tikslas – sumažina poreikį panaudoti visą finansinį paketą. Euro zonos aukščiausiojo lygio susitikimo dalyviai atkreipia dėmesį į Graikijos skubius finansavimo poreikius, o tai reiškia, kad reikia daryti labai sparčią pažangą siekiant susitarti dėl naujo susitarimo memorandumo: apskaičiuota, kad finansavimo poreikiai iki liepos 20 d. sudaro 7 mlrd. EUR, o iki rugpjūčio mėn. vidurio – dar 5 mlrd. EUR.

Euro zonos aukščiausiojo lygio susitikimo dalyviai pripažįsta, jog svarbu užtikrinti, kad Graikija galėtų panaikinti valstybės įsiskolinimą TVF bei Graikijos bankui ir vykdytų savo skolos įsipareigojimus ateinančiomis savaitėmis, siekiant sudaryti sąlygas tinkamai užbaigti derybas. Jei derybos nebus sparčiai užbaigtos, visa rizika toliau tenka Graikijai. Euro zonos aukščiausiojo lygio susitikimo dalyviai prašo Euro grupės kuo skubiau aptarti šiuos klausimus.

Atsižvelgiant į dideles Graikijos finansų sektoriaus problemas, visas galimos naujosios ESM programos finansinis paketas turėtų apimti 10–25 mlrd. EUR bankų sektoriui skirtą rezervą sukūrimą siekiant patenkinti galimus bankų rekapitalizavimo poreikius ir padengti pertvarkymo išlaidas; iš to rezervą 10 mlrd. EUR, pateiktą atskiroje ESM sąskaitoje, būtų galima naudoti iš karto.

Euro zonos aukščiausiojo lygio susitikimo dalyviai supranta, kad skubus sprendimas dėl naujosios programos yra sąlyga, kad bankai galėtų atnaujinti veiklą ir būtų išvengta visos finansinio paketo sumos padidėjimo. Pasibaigus vasarai ECB/BPM atliks išsamų įvertinimą. Visas rezervas padės išvengti galimo kapitalo trūkumo atlikus išsamų įvertinimą po to, kai bus pradėta taikyti teisinė sistema.

Rimtą susirūpinimą kelia Graikijos skolos tvarumas. Taip yra todėl, kad per pastaruosius dvylika mėnesių buvo vykdoma švelnesnė politika, kurios rezultatas – neseniai pablogėjusi šalies makroekonominė ir finansinė padėtis. Euro zonos aukščiausiojo lygio susitikimo dalyviai primena, kad euro zonos valstybės narės per pastaruosius kelerius metus priėmė reikšmingų priemonių Graikijos skolos tvarumui remti, kuriomis buvo palengvintas Graikijos skolos tvarkymo procesas ir labai sumažintos skolos tvarkymo išlaidos.

Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta pirmiau, ir į galimą būsimą ESM programą bei vadovaudamasi 2012 m. lapkričio mėn. Euro grupės pareiškimu, Euro grupė yra pasirengusi prireikus apsvarstyti galimas papildomas priemones (galimus ilgesnius lengvatinius ir grąžinimo laikotarpius) siekiant užtikrinti, kad bendri finansavimo poreikiai liktų tvaraus lygio. Šios priemonės priklausys nuo visapusiško priemonių, dėl kurių turės būti susitarta galimoje naujojoje programoje, įgyvendinimo ir bus svarstomos sėkmingai užbaigus pirmąją peržiūrą.

Euro zonos aukščiausiojo lygio susitikimo dalyviai pabrėžia, kad nominalusis skolos nurašymas negali būti taikomas.

Graikijos valdžios institucijos pakartoja esančios tvirtai įsipareigojusios visapusiškai ir laiku vykdyti savo finansinius įsipareigojimus visiems savo kreditoriams.

Su sąlyga, kad visos šiame dokumente nustatytos būtinos sąlygos bus įvykdytos, Euro grupė ir ESM Valdytojų taryba gali pagal ESM sutarties 13 straipsnio 2 dalį įgalioti institucijas vesti derybas dėl naujosios ESM programos, jei, remiantis ESM sutarties 13 straipsnio 1 dalyje nurodytu įvertinimu, minėtos sutarties 13 straipsnyje nustatytos išankstinės sąlygos yra įvykdytos.

Siekdama padėti remti ekonomikos augimą ir darbo vietų kūrimą Graikijoje (per ateinančius 3–5 metus), Komisija glaudžiai bendradarbiaus su Graikijos valdžios institucijomis, kad būtų sutelkta iki 35 mlrd. EUR (pagal įvairias ES programas) investicijoms ir ekonominei veiklai, įskaitant mažąsias ir vidutines įmones, finansuoti. Komisija, atsižvelgdama į specifinę Graikijos padėtį, kaip išskirtinę priemonę pasiūlys padidinti 1 mlrd. EUR išankstinio finansavimo lygį, kad būtų nedelsiant paskatintos investicijos; šį pasiūlymą turės apsvarstyti ES teisėkūros institucijos. Investicijų plane Europai taip pat bus numatyta finansavimo galimybių Graikijai.
